

الله أكبر
محمد وآله

سیرنگار دانش آموختگان دانشکده کارآفرینی

دانشگاه تهران

فهرست مطالب

- * تعریف
- * اهداف سیرنگار
- * رویکردهای سیرنگار
- * فرآیند سیرنگار
- * روش تحقیق
- * تجربیات دانشگاهها
- * بررسی متغیرهای جمعیت شناختی دانش‌آموختگان
- * یافته‌های تحقیق سیرنگار
- * بحث و نتیجه‌گیری
- * پیشنهادات

تعریف

سیرنگار

سیرنگار دانش‌آموختگان یک نظرسنجی استاندارد از فارغ‌التحصیلان در مؤسسات آموزشی است که بعد از فارغ‌التحصیلی یا پایان دوره به صورت کتبی یا شفاهی به منظور بررسی وضعیت دانش‌آموختگان انجام می‌شود.

مطالعات سیرنگار در بسیاری از گزارش‌ها اغلب با عناوین مطالعات دانش‌آموختگان، نظرسنجی فارغ‌التحصیلان، پیگیری فارغ‌التحصیلان نیز یاد می‌شوند.

تعاریف شاخص ها

- ❑ **کارآفرینی:** نسبتی از دانش‌آموختگانی که کسب و کاری را راه اندازی کرده اند.
- ❑ **مربی و مشاور کارآفرینی:** درصدی از دانش‌آموختگانی که در فعالیتهای مربوط به مربی‌گری و مشاوره کارآفرینی در سطح جامعه ایفای نقش می کنند.
- ❑ **مدرس کارآفرینی:** درصدی از دانش‌آموختگانی که در فعالیتهای مربوط به آموزش کارآفرینی در سطح جامعه ایفای نقش می کنند.
- ❑ **شاغل در بخش خصوصی:** درصدی از دانش‌آموختگانی که در موسسات و مجموعه‌های خصوصی فعالیت دارند.
- ❑ **شاغل در بخش دولتی:** درصدی از دانش‌آموختگانی که در موسسات و سازمانهای دولتی فعالیت دارند.

نرخ قابلیت استخدام: شاغل در بخش خصوصی + شاغل در بخش دولتی

اهداف سیرنگار

- بررسی تاثیر برنامه‌های آموزشی در طولانی مدت
- بهبود وضعیت و کیفیت آموزش
- بهبود فرآیند گذار دانش‌آموختگان از آموزش به بازار کار
- بهبود در مهارت‌های آموزشی در مراکز آموزشی نسبت به تنوع تقاضای متقاضیان
- کیفیت کسب‌وکار اولیه (کسب‌وکاری که توسط دانش‌آموخته راه‌اندازی شده است)
- دائمی با موقتی بودن کسب‌وکار
- پاره وقت و تمام وقت بودن کسب‌وکار
- درآمد
- تاثیر در اقتصاد (اشتغال‌زایی، صادرات، واردات و ...)

فرآیند مطالعات سیرنگار

سیرنگار دانش‌آموختگان نیز همانند هر گزارش و تحقیقی نیازمند یک برنامه کلی و اهداف از پیش تعیین شده است. به طور کلی برای انجام یک سیرنگار سه مرحله اصلی وجود دارد که به صورت زیر است:

- **مفهوم سازی**
تعریف ساختار شاخص‌های مورد ارزیابی (مانند نرخ کارآفرینی، اثر دانشکده در راه اندازی کسب و کار و...) و فرآهم نمودن پرسشنامه جهت گردآوری داده
- **جمع‌آوری داده‌ها**
گردآوری داده‌ها با اسفاده از روش‌های متناسب با تحقیق
- **تجزیه و تحلیل**
استفاده از روش‌های آماری مناسب جهت تحلیل و گزارش نتایج تحقیق

رویکرد سیرنگار

غیر متمرکز: مربوط به یک یا چند سازمان یا گروه آموزشی است و همچنین قادر به بررسی روابط بین شاخص‌های مختلف می‌باشد.

این نوع رویکرد برای بیان ارتباط بین آموزش و اشتغال‌زایی متمرکز می‌شود.

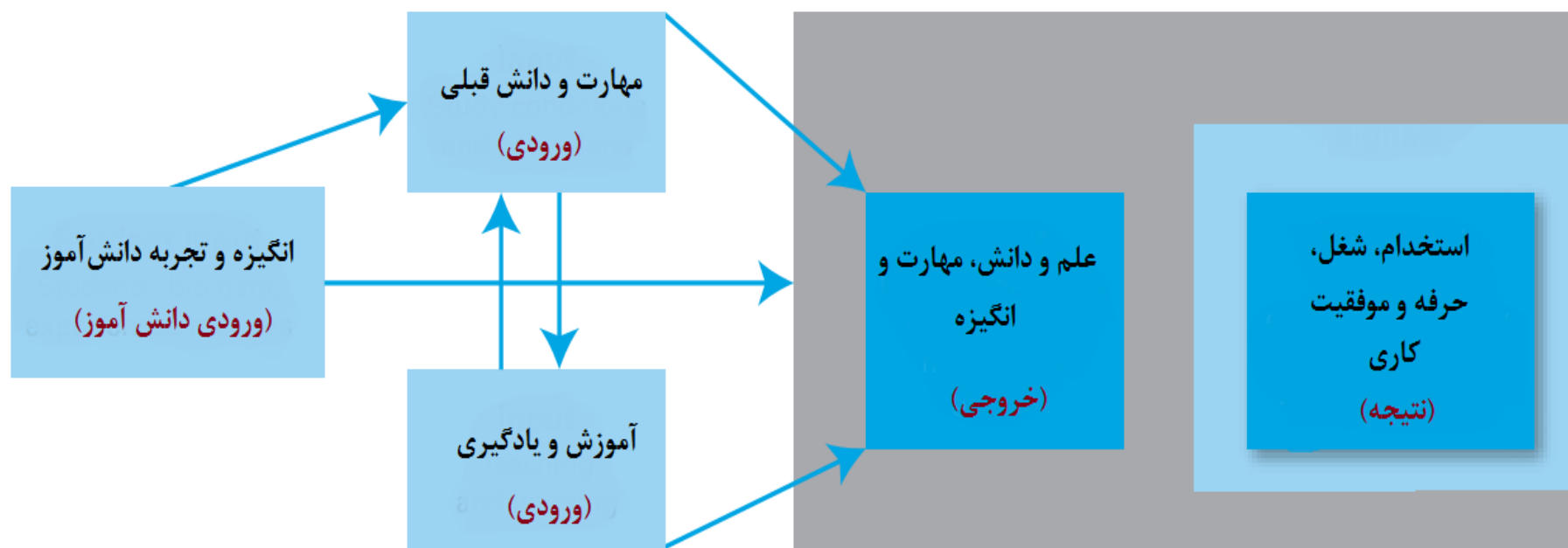
متمرکز: مربوط به یک سازمان یا مجموعه آموزش خاص است و متمرکز بر روی داده‌های خاص به منظور بررسی به اهداف از پیش تعیین شده می‌باشد.

این رویکرد قادر به پاسخ‌گویی همه جانبه به تمامی پرسش‌های سازمان نخواهد بود.

مدل مفهومی سیرنگار

تجربیات دانشگاه‌ها

➤ دانشگاه‌های پیشتاز در گزارش سیرنگار: هاروارد، MIT، کاسل، چالمرز، استنفورد

➤ سایر مراکز علمی: برخی دیگر از مراکز علمی در کشورهای همچون سوئد، ایتالیا، انگلستان، سوئیس، فرانسه، ارمنستان، گرجستان، قزاقستان، مپال، فیلیپین، ویتنام، سودان، اتیوپی و اندونزی نیز انجمن‌های بزرگی جهت انجام تحقیقات و مطالعات دانش‌آموختگان دارند که برخی از آنها سالانه و برخی دیگر هر چهار سال (آموزش عالی) گزارش سیرنگار خود را منتشر می‌کنند.

➤ سیرنگارهای جهانی: تعداد موسسات و انجمن‌های بین‌المللی که سیرنگارهای جهانی انجام می‌دهند نیز بسیار کمیاب هستند ولی در حال حاضر موسساتی از جمله Cheers، ILO، TWOS فعالیت‌هایی در این زمینه انجام می‌دهند.

اهداف تحقیق

۱- ارزیابی نرخ فعالیت های کارآفرینانه دانش‌آموختگان

۲- ارزیابی نرخ فعالیت‌های مرتبط با کارآفرینی (مشاور و مدرس کارآفرینی)

۳- ارزیابی نرخ استخدام‌پذیری دانش‌آموختگان دانشکده کارآفرینی در سازمان‌های دولتی

۴- ارزیابی نرخ استخدام‌پذیری دانش‌آموختگان دانشکده کارآفرینی در سازمان‌های خصوصی

۵- ارزیابی نرخ استخدام‌پذیری دانش‌آموختگان دانشکده کارآفرینی

۶- ارزیابی سطح تاثیرگذاری دانشکده کارآفرینی در راه‌اندازی کسب‌وکار

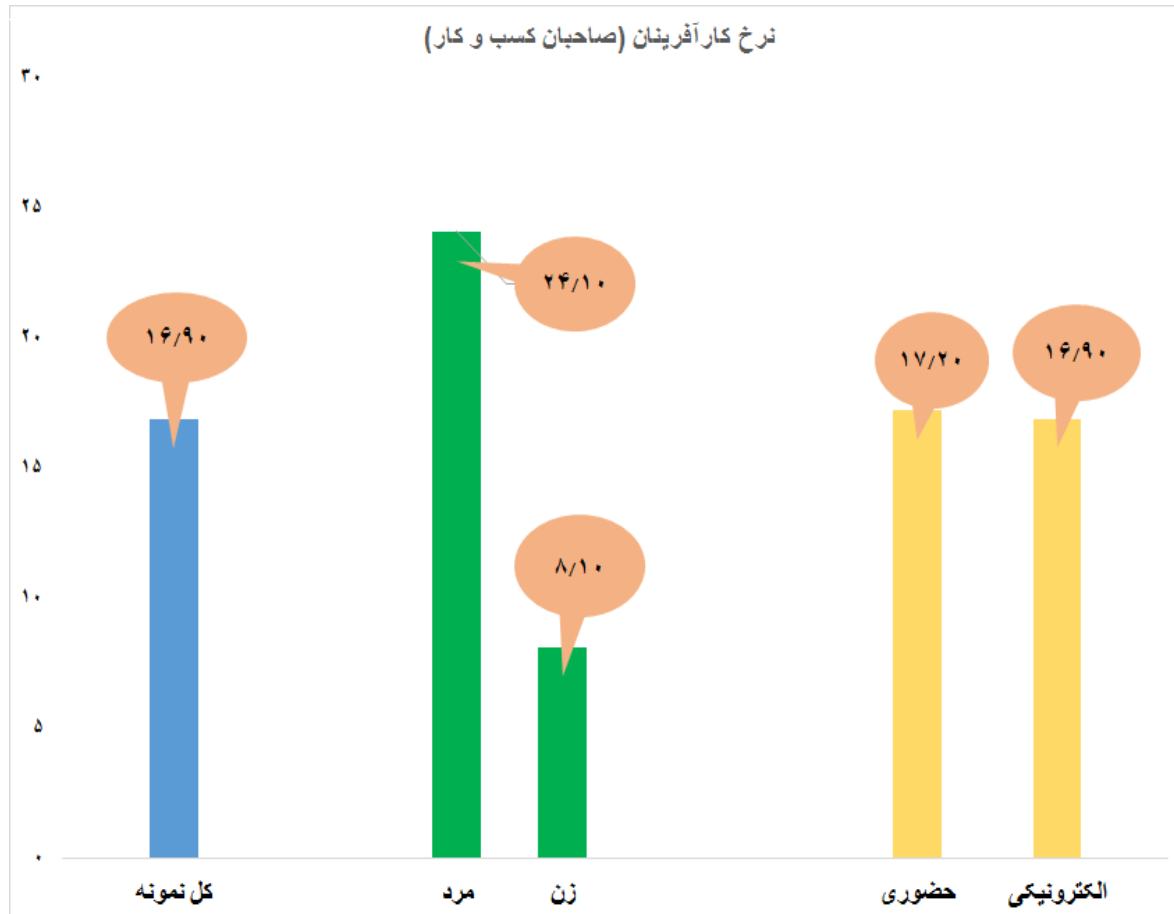
یافته های تحقیق

متغیرهای جمعیت شناختی پاسخ دهندگان

- ✓ حجم جامعه: ۲۷۵۰ نفر دانش آموخته که شامل ۱۸۰۰ نفر به صورت الکترونیکی و ۹۵۰ نفر آنها به شیوه حضوری آموزش دیده اند
- ✓ حجم نمونه: ۱۲۱۰ نفر
- ✓ سال ورود: از ۱۳۸۸ الی ۱۳۹۴
- ✓ تقسیم بندی نمونه بر اساس جنسیت: ۶۶۸ نفر مرد (۵۵/۲ درصد) و ۵۴۲ نفر زن (۴۴/۸ درصد)
- ✓ تقسیم بندی نمونه بر اساس شیوه آموزش: ۲۵/۵ درصد حضوری (روزانه یا شبانه) و ۷۴/۵ درصد الکترونیکی (غیر حضوری)
- ✓ تقسیم بندی نمونه بر اساس وضعیت تاهل: ۸۸۰ نفر متاهل (۷۲/۷ درصد) و ۳۳۰ نفر مجرد (۲۷/۳ درصد)
- ✓ میانگین سنی دانش آموختگان در نمونه: ۳۹ سال (زن ۳۷ سال و مرد ۴۰ سال)

وضعیت فعالیت‌های کارآفرینانه دانش‌آموختگان

۱- نرخ کارآفرینی در بین دانش‌آموختگان این دانشکده حدود ۱۷ درصد است.

۲- اختلاف کارآفرینی بین زن‌ها و مردها معنادار است.

۳- تفاوت معناداری در راه‌اندازی کسب و کار توسط دانش‌آموختگان آموزش حضوری و الکترونیکی وجود ندارد.

ایفای نقش مربی گری و مشاوره کارآفرینی

۱- شکل زیر نشان می دهد حدود ۱۱/۲۰ درصد از دانش آموختگان به عنوان مربی و مشاور کارآفرینی در سطح جامعه فعالیت دارند.

۲- اختلاف میزان نقش مربی گری و مشاوره کارآفرینی بین زن ها و مردها معنادار است.

۳- تفاوت معناداری در نقش مربی گری و مشاوره کارآفرینی توسط دانش آموختگان آموزش حضوری و الکترونیکی وجود ندارد.

نرخ مدرسین کارآفرینی

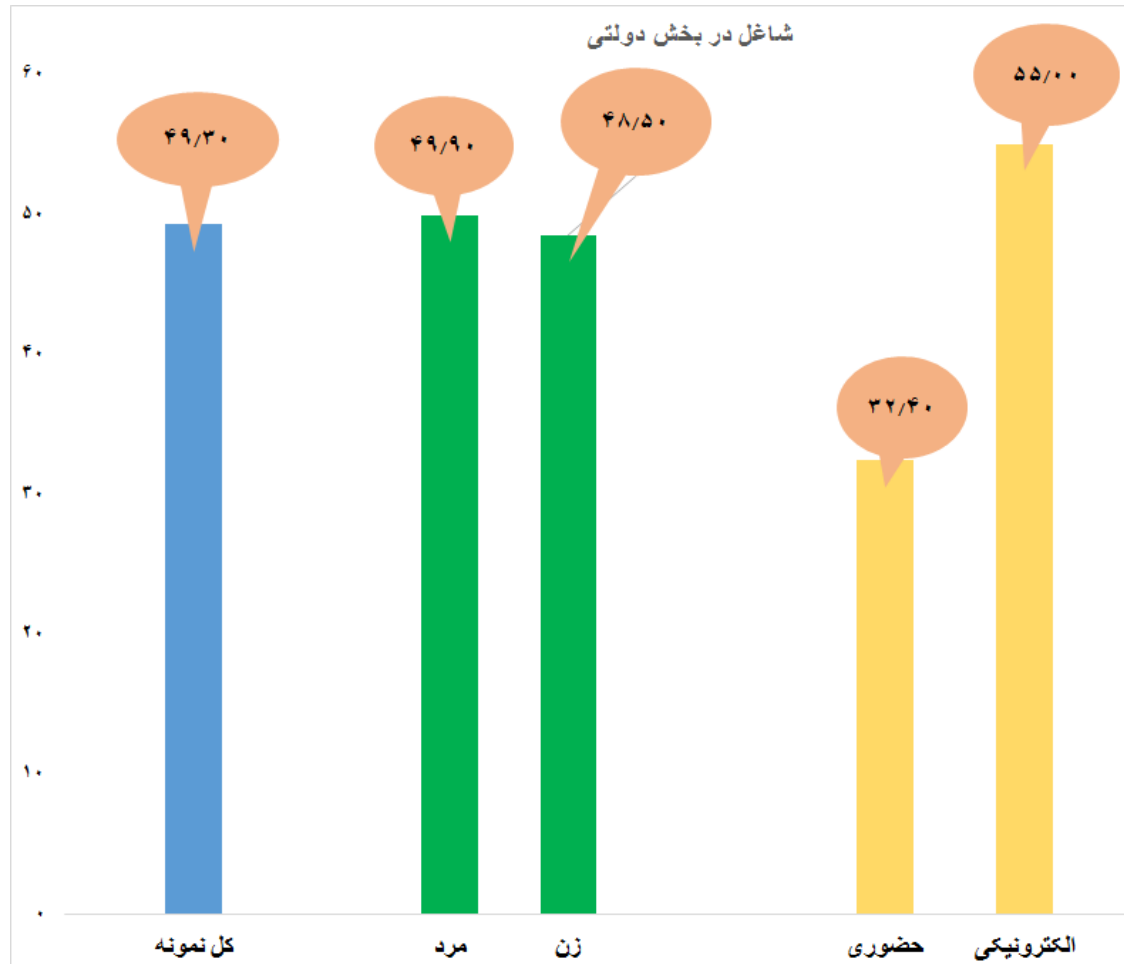
۱- شکل زیر نشان می دهد حدود ۱۱/۳۰ درصد از دانش آموختگان به عنوان مدرس در سطح جامعه فعالیت دارند.

۲- اختلاف میزان مدرسین کارآفرینی بین زن ها و مردها قابل توجه نیست.

۳- تفاوت معناداری در نرخ مدرسین کارآفرینی توسط دانش آموختگان آموزش حضوری و الکترونیکی وجود ندارد.

نسبت شاغلین در سازمان‌ها و موسسات دولتی

۱- شکل زیر نشان می‌دهد حدود $۴۹/۳۰$ درصد از دانش‌آموختگان به عنوان **شاغلین در بخش دولتی** در سطح جامعه فعالیت دارند.

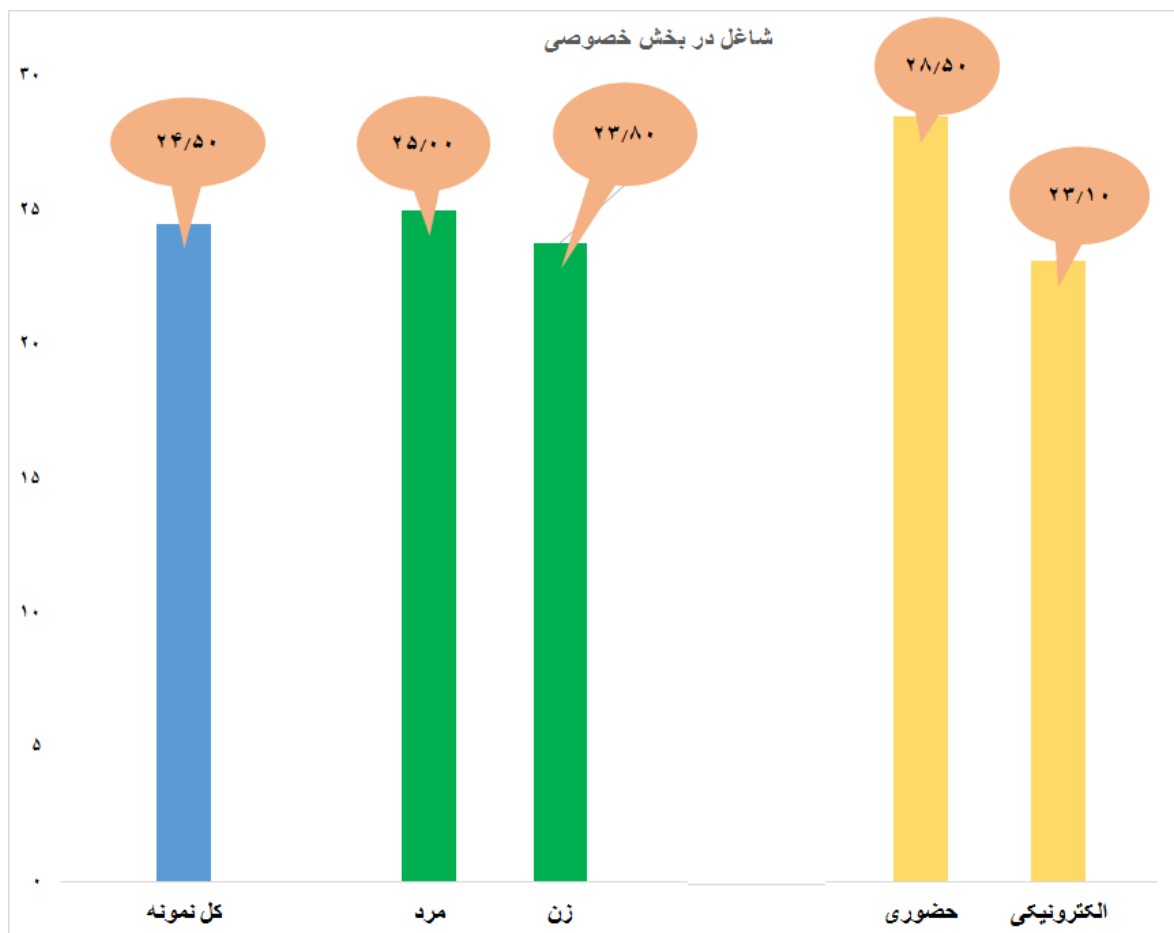
۲- **اختلاف** میزان نرخ شاغلین در بخشهای دولتی بین زن‌ها و مردها **معنادار نیست**.

۳- **تفاوت معناداری** در میزان نرخ شاغلین در بخشهای دولتی دانش‌آموختگان **آموزش حضوری و الکترونیکی وجود دارد**.

نسبت شاغلین در سازمان‌ها و موسسات خصوصی

۱- شکل زیر نشان می‌دهد حدود $۲۴/۵۰$ درصد از دانش‌آموختگان به عنوان مربی و مشاور کارآفرینی در سطح جامعه فعالیت دارند.

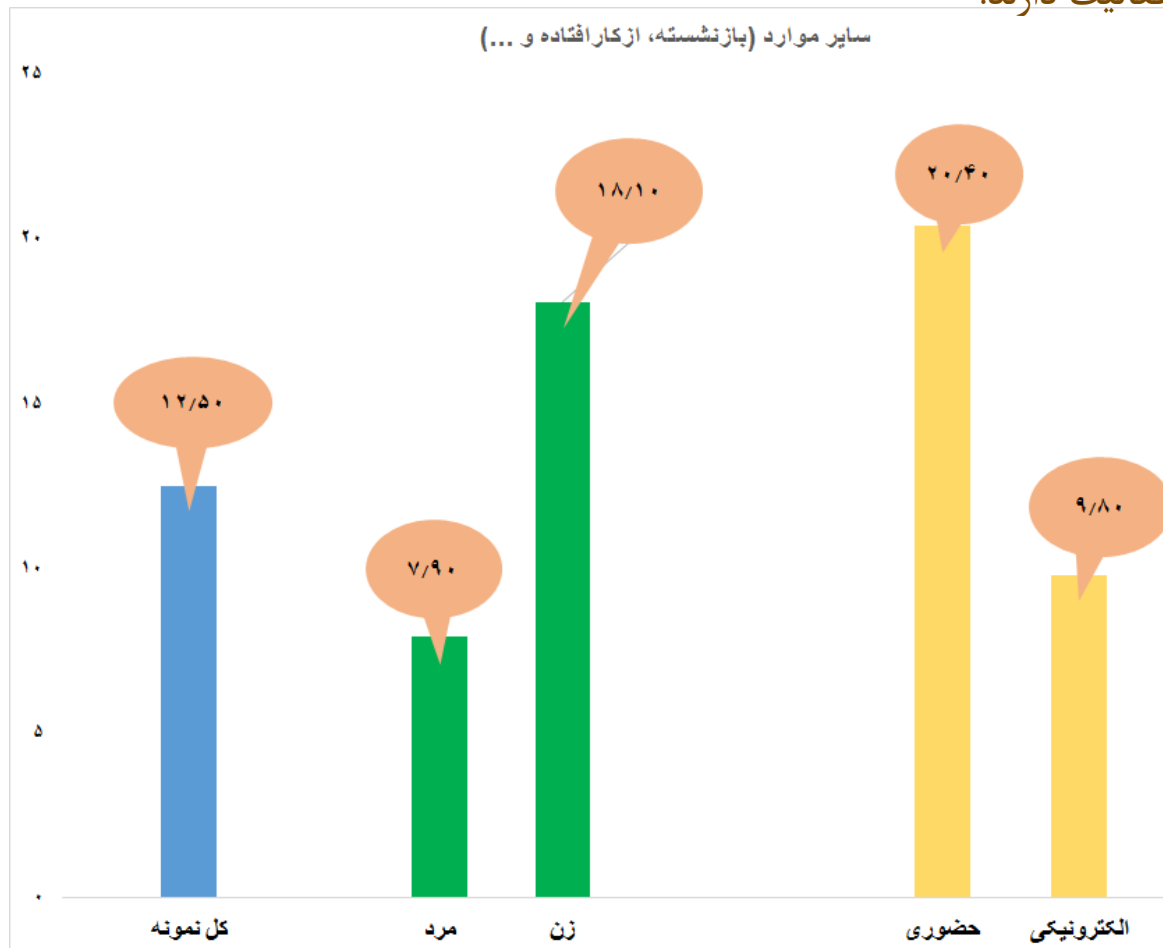
۲- **اختلاف** میزان نرخ شاغلین در بخشهای دولتی بین زن‌ها و مردها **معنادار نیست**.

۳- **تفاوت معناداری** در میزان نرخ شاغلین در بخشهای دولتی دانش‌آموختگان **آموزش حضوری و الکترونیکی وجود دارد**.

ارزیابی نسبت دانش‌آموختگان بازنشسته، از کار افتاده و...

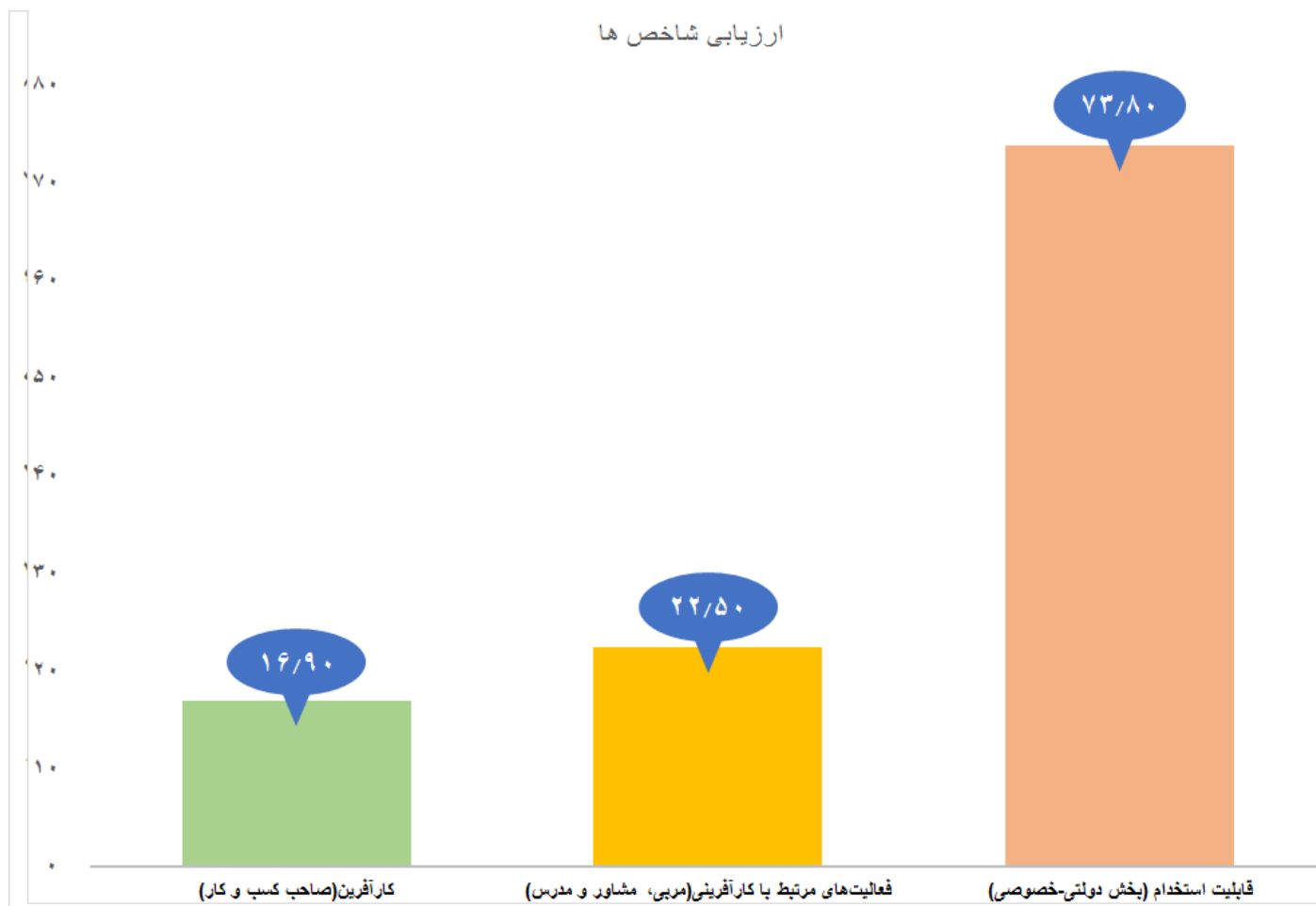
✓ نمودار زیر بیانگر این است که حدود $۱۲/۵$ درصد از دانش‌آموختگان دانشکده فاقد فعالیت‌های کارآفرینانه و استخدام در بخش‌های دولتی و خصوصی هستند. این بدان معناست که حدود $۸۷/۵$ درصد از دانش‌آموختگان حداقل در یکی از زمینه‌های مورد بررسی فعالیت دارند.

بررسی شاخص های اصلی

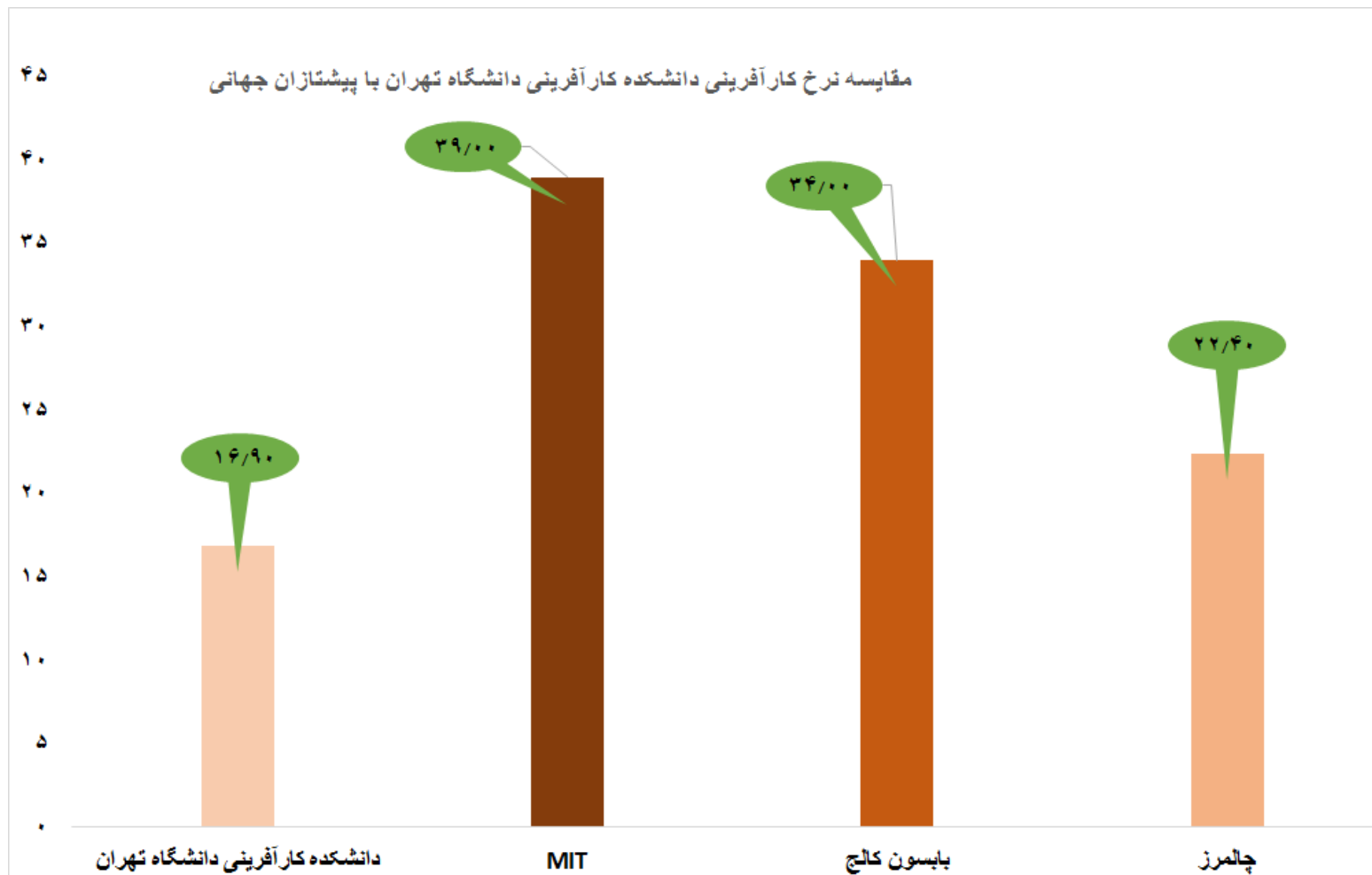
❖ **قابلیت استخدامی** (در بخش های دولتی یا خصوصی)، **فعالیت های مرتبط با کارآفرینی** (مربی، مشاور و مدرس کارآفرینی) و **نرخ کارآفرینی** از شاخص های حائز اهمیت در این سیرنگار است که نتایج آن به صورت زیر نمودار زیر قابل مشاهده است.

مقایسه نرخ کارآفرینی

❖ مقایسه زیر نشان می دهد که **اختلاف** نرخ کارآفرینی در این دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران با دانشگاه چالمرز حدود ۵ درصد است، بابسون کالج ۱۷ درصد و MIT حدود ۲۲ درصد است.

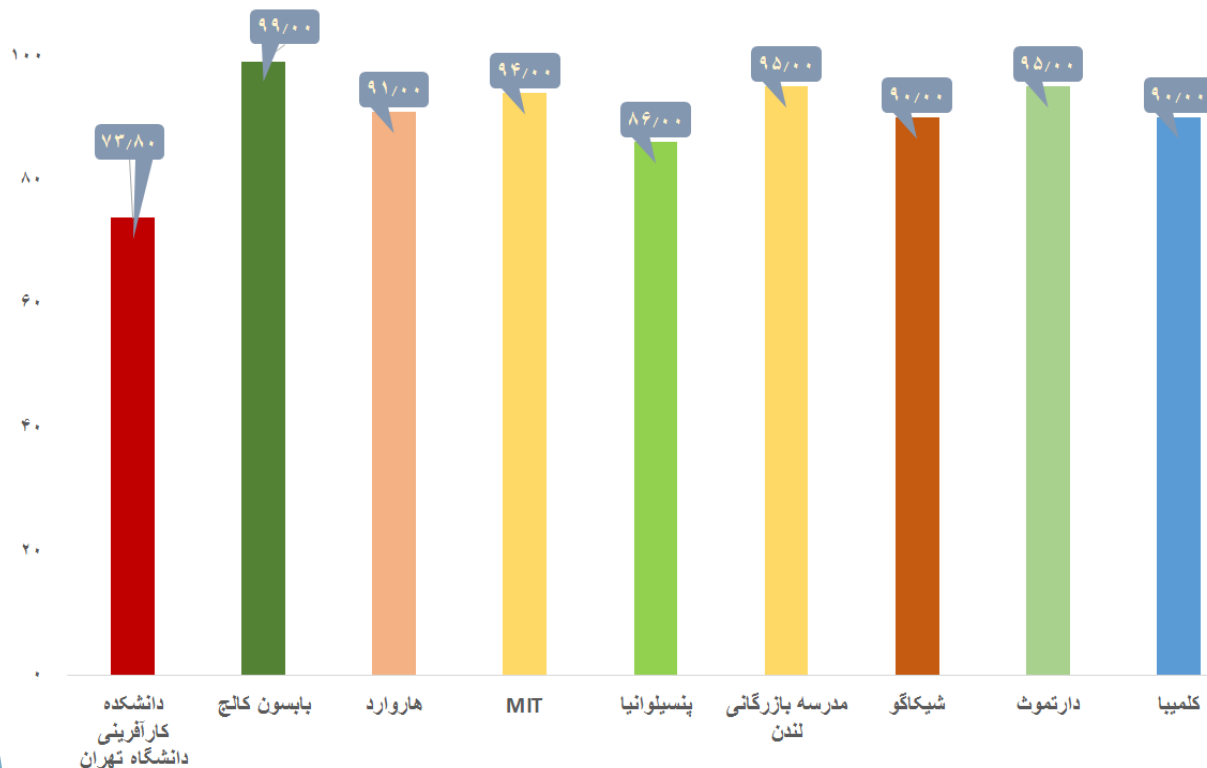

Source: <http://www.babson.edu/Pages/default.aspx>

مقایسه نرخ استخدام پذیری (قابلیت استخدام)

➤ معیار سنجش در زمینه قابلیت استخدام **بابسون کالج** آمریکا است. با توجه به نمودار زیر حدود **۲۵ درصد** در اختلاف این شاخص بین دو دانشکده (دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران و بابسون کارلج) مشاهده می شود. البته اگر ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر را **۱۰ درصد** در نظر بگیریم، فاصله اختلاف نرخ قابلیت استخدام دانش‌آموختگان **دانشکده کارآفرینی** و دانشکده بابسون به **۱۵ درصد** کاهش می یابد.

مقایسه نرخ قابلیت استخدام دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران با پیشتران جهانی در این عرصه

اگر ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر (اشتغال به تحصیل) را بر اساس میانگین تقریبی اعلام شده توسط دانشگاه ها به طور تقریبی **۱۰ درصد** در نظر بگیریم، فاصله اختلاف نرخ قابلیت استخدام دانش‌آموختگان **دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران**:

با بابسون کالج به **۱۵ درصد** کاهش می یابد.
با هاروارد **۷ درصد** کاهش می یابد،

با دانشگاه پنسیلوانیا **۲ درصد** کاهش می یابد،

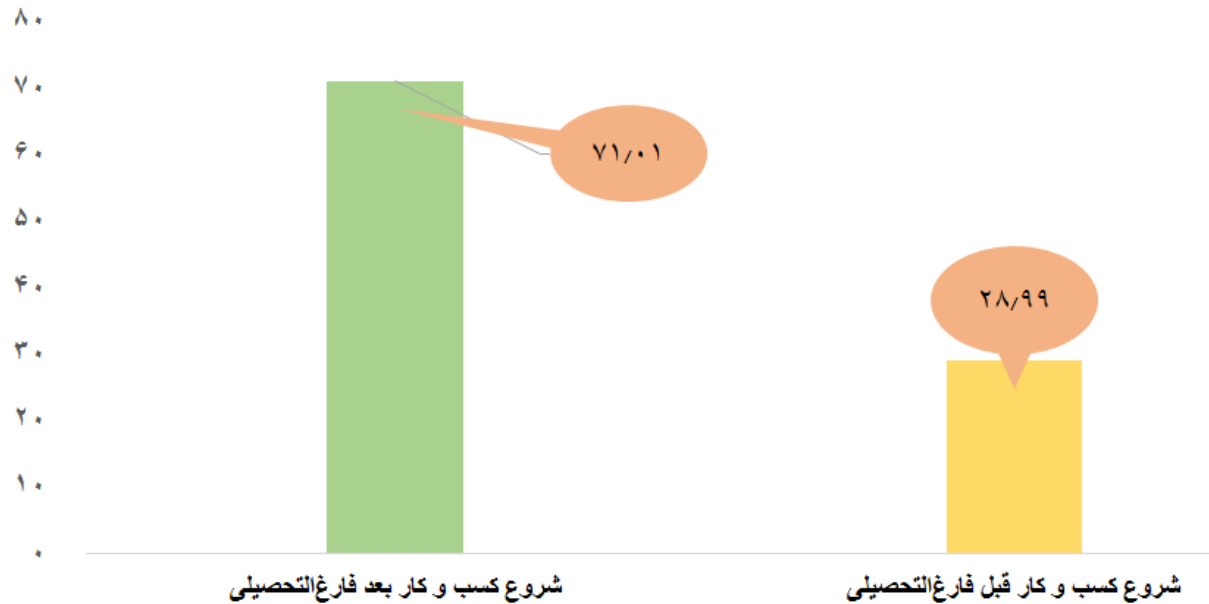
مدرسه بازرگانی لندن **۱۱ درصد** کاهش می یابد.

ارزیابی اثر دانشکده کارآفرینی

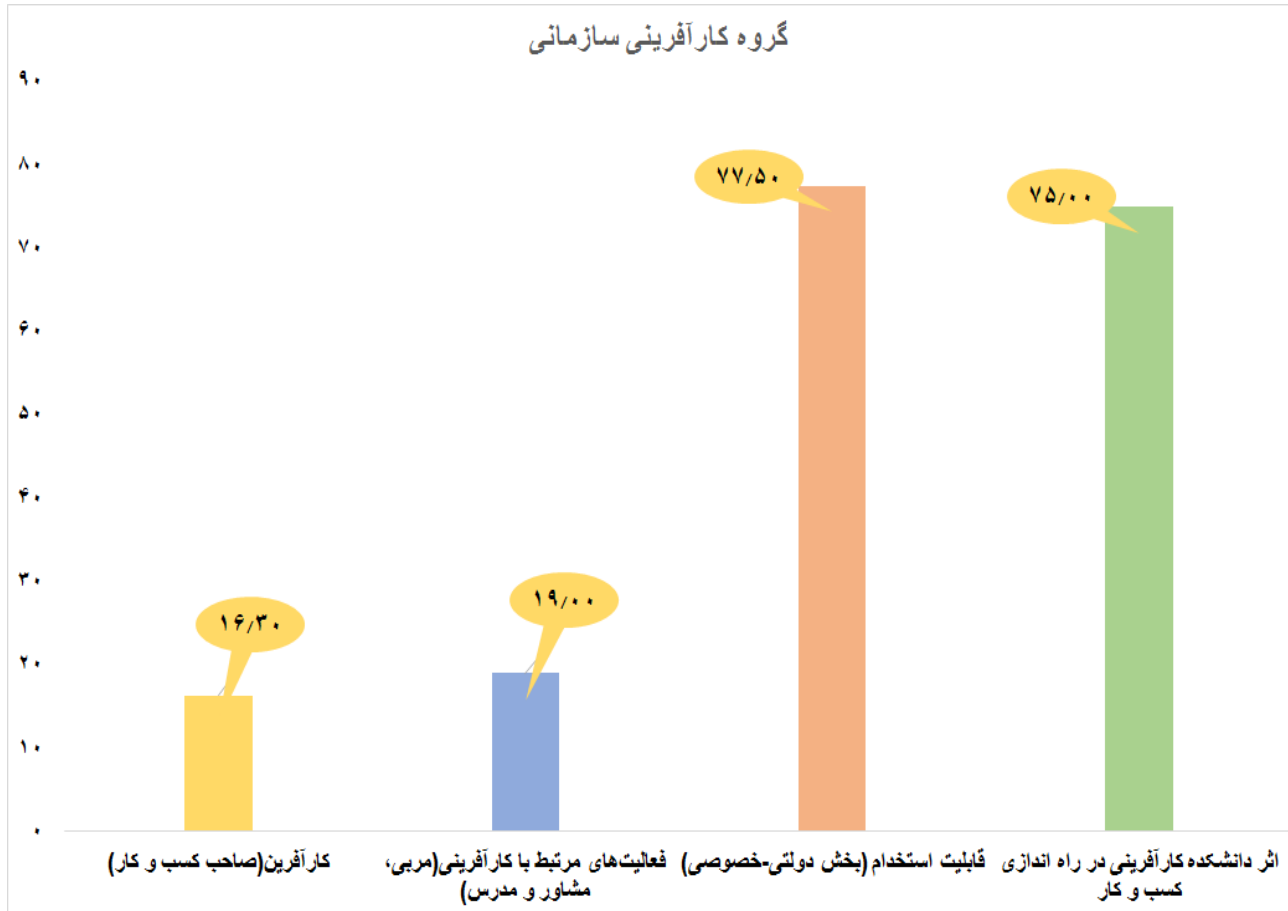
- شاخص تاثیر دانشکده کارآفرینی در راه اندازی کسب و کار نیز در این مطالعه سیرنگار مورد ارزیابی قرار گرفته است.
- همانگونه که نمودار زیر نیز نشان می دهد میزان اثر این دانشکده بر کارآفرین شده دانش آموختگان حدود ۷۱ درصد است.

تاثیر دانشکده کارآفرینی در راه اندازی کسب و کار

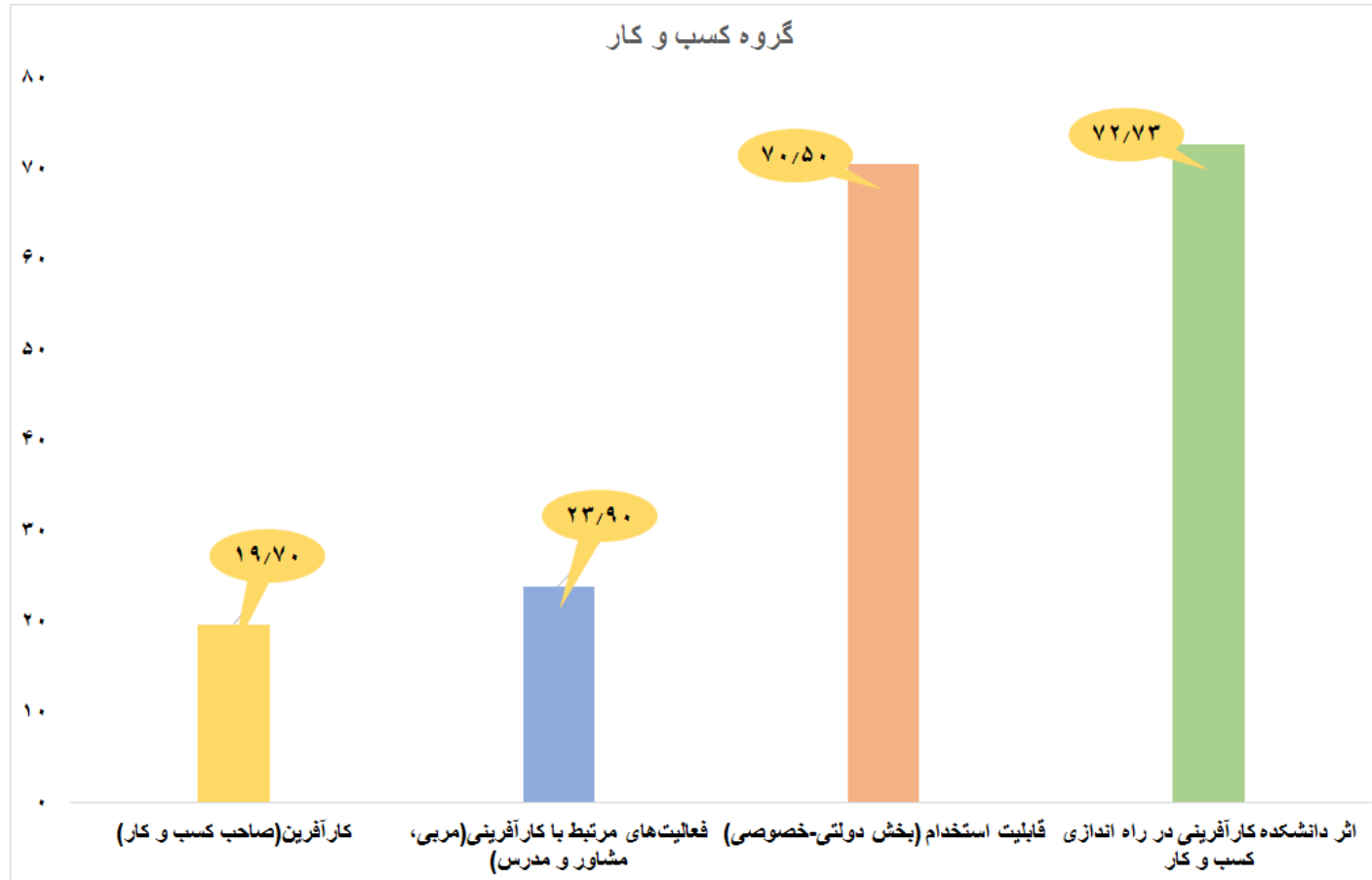
ارزیابی شاخص ها (گروه کارآفرینی سازمانی)

نرخ قابلیت استخدام (در بخش های دولتی و خصوصی) و همچنین شاخص اثر دانشکده کارآفرینی در راه اندازی کسب و کار در گروه کارآفرینی سازمانی بیشترین مقدار را نسبت به سایر گروه ها دارد.

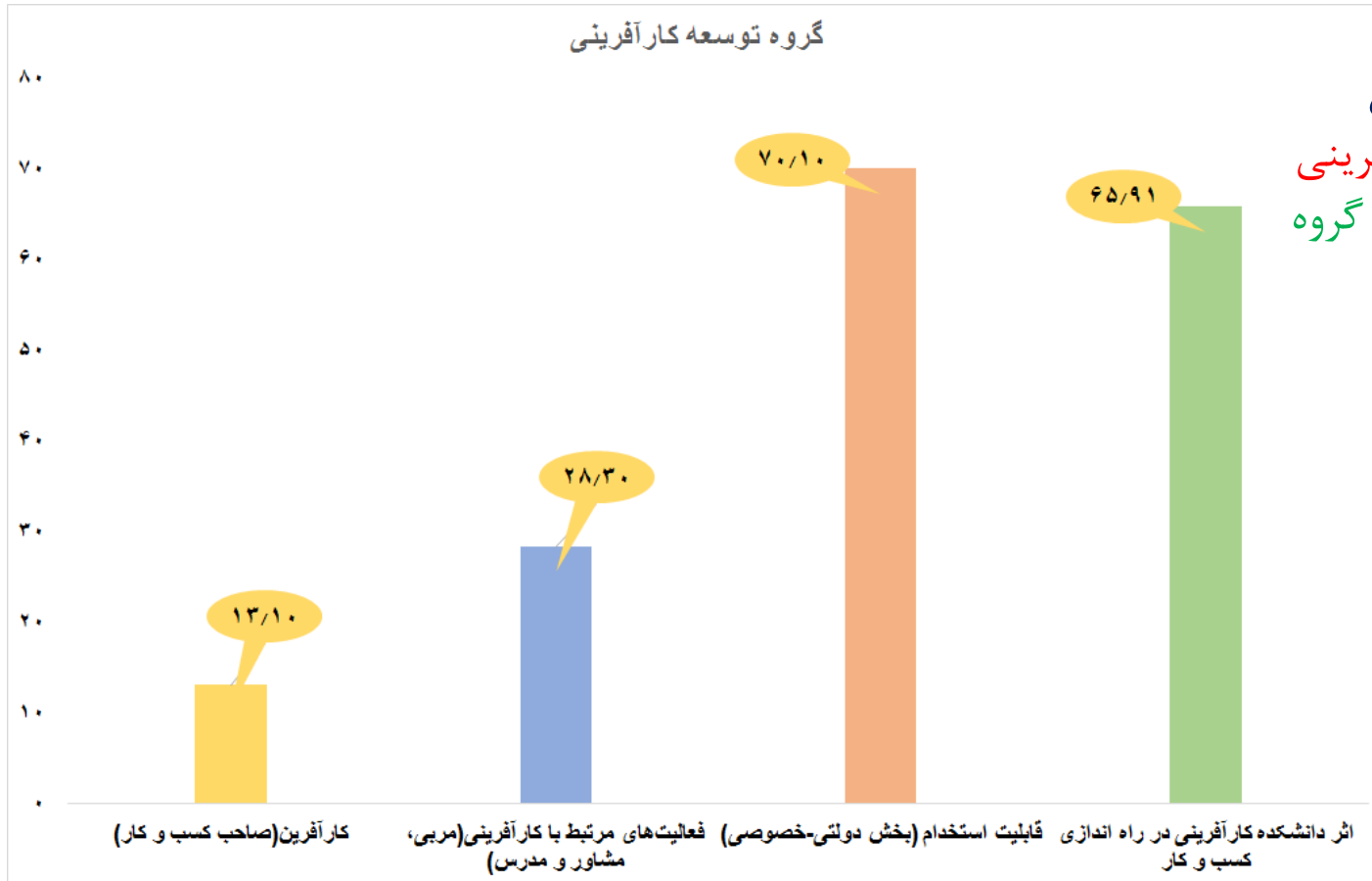
ارزیابی شاخص ها (گروه کسب و کار)

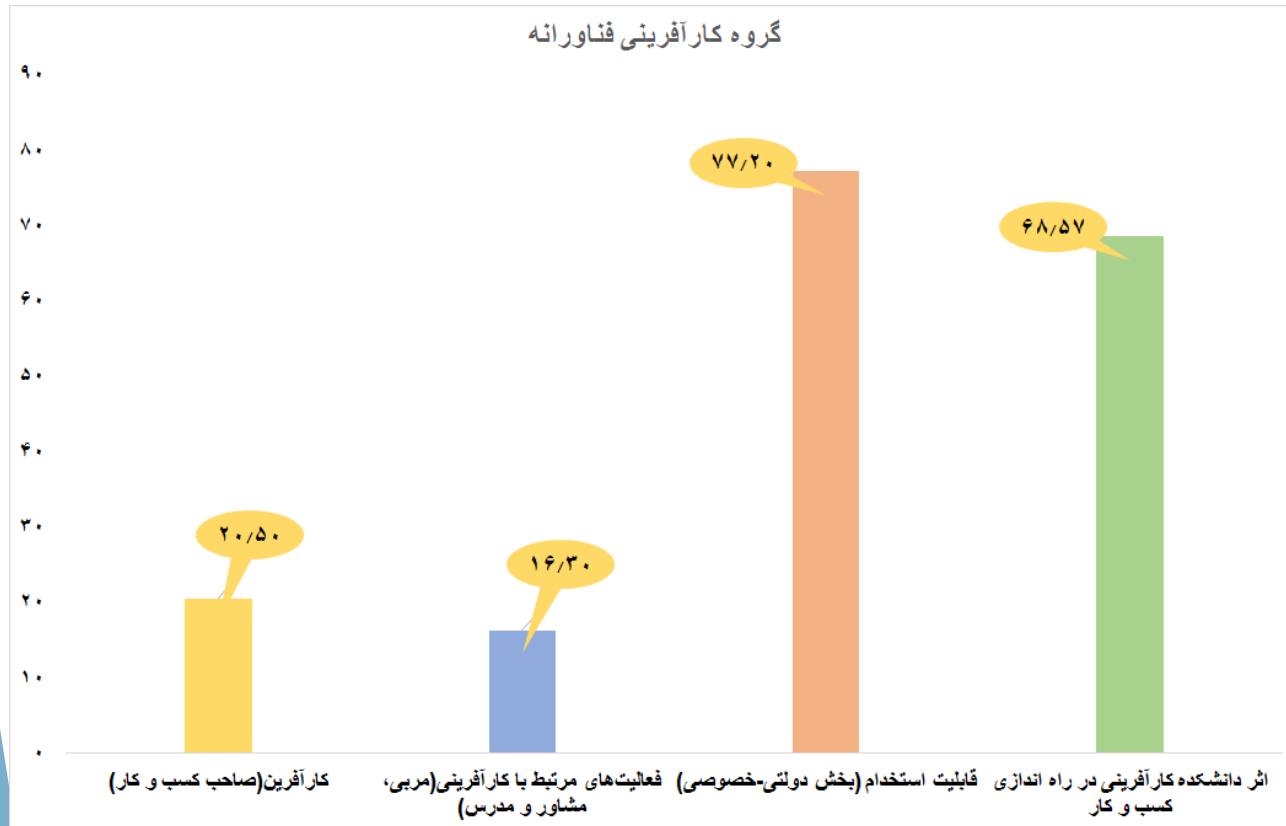
ارزیابی شاخص ها (توسعه کارآفرینی)

نرخ فعالیت های مرتبط با کارآفرینی (مربی، مشاور و مدرس) در گروه توسعه کارآفرینی بیشترین مقدار را نسبت به سایر گروه ها دارد.

ارزیابی شاخص ها (گروه کارآفرینی فناورانه)

نرخ کارآفرینی در گروه کارآفرینی فناورانه بیشترین مقدار را نسبت به سایر گروه ها دارد.

نتایج تحقیق

- ۱- حدود ۱۷ درصد از دانش‌آموختگان **کارآفرین** شده‌اند (۱۷/۲ درصد حضوری و ۱۶/۹ درصد الکترونیکی)
- ۲- حدود ۱۱/۲ درصد از دانش‌آموختگان به صورت **مربی و مشاور کارآفرینی** در سطح جامعه ایفای نقش می‌کنند (۱۱/۳ درصد حضوری و ۱۱/۲ درصد الکترونیکی).
- ۳- حدود ۱۱/۳ درصد از دانش‌آموختگان به صورت **مدرس کارآفرینی** در سطح جامعه ایفای نقش می‌کنند (۱۲/۹ درصد حضوری و ۱۰/۸۰ درصد الکترونیکی).
- ۴- حدود ۴۹/۳۰ درصد از دانش‌آموختگان در **سازمان‌های دولتی** فعالیت دارند (۳۲/۴۰ درصد حضوری و ۵۵ درصد الکترونیکی).
- ۵- حدود ۲۴/۵۰ درصد از دانش‌آموختگان در **موسسات خصوصی** فعالیت دارند (۲۸/۵۰ درصد حضوری و ۲۳/۱۰ درصد الکترونیکی).
- ۶- **قابلیت استخدام** دانش‌آموختگان دانشکده کارآفرینی حدود ۷۴ درصد است.
- ۷- میزان فعالیت‌های مرتبط با کارآفرینی (**مربی، مشاور و مدرس کارآفرینی**) دانش‌آموختگان این دانشکده حدود ۲۲/۵۰ درصد است.
- ۸- **اثر این دانشکده** بر کارآفرین شدن دانش‌آموختگان حدود ۷۱ درصد است.

پیشنهادات

- ✓ با توجه به میزان تفاوت شاخص های مورد ارزیابی در گروه های آموزشی مختلف (کارآفرینی سازمانی، کسب و کار، توسعه کارآفرینی، کارآفرینی فناورانه) به نظر می رسد تفاوت در دروس مورد تدریس در هرگروه موجب این اختلاف ها شده باشد، بنابراین بازنگری دروس گروه های آموزشی مختلف یکی از مسائل حائز اهمیت برای افزایش و بهبود نتایج در این دانشکده است.
- ✓ به منظور استفاده از تجربیات تمامی اساتید در گروه های مختلف به نظر میرسد بکارگیری شیوه های جدید آموزشی مانند Co-Up (استفاده از چند استاد در یک کلاس درسی) در نتایج و خروجی این دانشکده اثرگذاری قابل توجهی داشته باشد.
- ✓ تقویت و توسعه اکوسیستم کارآفرینی دانشکده از طریق راهاندازی صندوق سرمایه گذاری جسورانه با همکاری ایجاد میزهای مشاوره کارآفرینی و با حضور کارآفرینان
- ✓ استفاده از تجربیات کارآفرینان موفق در سمینارها و سخنرانی های انگیزشی می تواند برنامه ریزی دانش آموختگان جهت اجرایی کردن ایده هایشان از عوامل اثر گذار در رشد دانش آموختگان باشد.
- ✓ برگزاری رویدادهای کارآفرینی و استارت آپها و ارائه برنامه های مدون جهت ایده پردازی و حتی اجرای ایده برای دانش آموختگان کارآفرینی بسیار مورد موثر خواهد بود.

دانشگاه کارآفرینی

با تشکر از همراهی شما